

RECENZJA

Rozprawy doktorskiej Pana mgr. inż. arch. Mateusza Piegzy
pt.: „Przekształcenia obiektów architektury przemysłowej
na funkcje mieszkaniowe – tendencje, ograniczenia, rekomendacje.”
wykonanej pod opieką promotorską
Pana prof. dr. hab. inż. arch. Jana Rabieja
na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej

1. Podstawa opracowania

- 1.1. Zlecenie Przewodniczącego Rady Dyscypliny Architektura i Urbanistyka Politechniki Śląskiej, Pana dr. hab. inż. arch. Krzysztofa Rostańskiego, prof. PŚ, na opracowanie recenzji rozprawy doktorskiej mgr. inż. arch. Mateusza Piegzy: pismo nr RD. AiU.512.11.2023 z dnia 13.12.2023 (wpłynęło 19.12.2023)
- 1.2. Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r., art. 187 (Dz. U. z 2023 r. poz. 742) z późniejszymi zmianami
- 1.3. Rozprawa doktorska: Mateusza Piegzy pt.: „Przekształcenia obiektów architektury przemysłowej na funkcje mieszkaniowe – tendencje, ograniczenia, rekomendacje” (oprawiony w twardą okładkę dwustronny wydruk komputerowy w formacie A4), Wydział Architektury Politechniki Śląskiej, Gliwice 2023 (wpłynęła 19.12.2023)

1. Ocena części formalnej rozprawy doktorskiej

Rozprawa doktorska Pana mgr. inż. arch. Mateusza Piegzy pt.: „Przekształcenia obiektów architektury przemysłowej na funkcje mieszkaniowe – tendencje, ograniczenia, rekomendacje” jest jednotomowym, ilustrowanym opracowaniem w formie dwustronnego wydruku komputerowego formatu A4 o objętości 246 numerowanych stron. Pracę opracowano i przedstawiono do oceny w dyscyplinie *architektura i urbanistyka*.

Struktura formalna rozprawy doktorskiej jest charakterystyczna dla podobnych opracowań naukowych. Struktura została przedstawiona przez Autora na str. 17 w postaci ilustracji 2. *Schematyczne przedstawienie struktury pracy*. Po stronie tytułowej zamieszczono *Spis Treści*

(str. 2-3). Praca składa się z pięciu części. Są nimi kolejno: *Wstęp* (str.4-26); *Rozdział 1: Geneza i ewolucja procesu przekształceń obiektów przemysłowych na funkcje mieszkaniowe, uwarunkowania prawno-organizacyjne i kulturowe*; (str. 27-63); *Rozdział 2: Studia przypadku wybranych przekształceń obiektów architektury przemysłowej na funkcję mieszkaniową w krajach Unii Europejskiej* (str. 64-127); *Rozdział 3: Studia przypadku wybranych przekształceń obiektów architektury przemysłowej na funkcję mieszkaniową w Polsce* (str.128-201).; *Podsumowanie* (str.202-218). Następnie, po rozdziałach merytorycznych Doktorant zamieścił *Streszczenia*: w języku polskim (str.219) i angielskim (str.220), *Spis ilustracji* (str.221-232), *Spis tabel* (str. 232-234) oraz *Bibliografię* (str. 235-246).

Praca została skonstruowana zgodnie z praktyką obowiązującą w pracach naukowych, a zwłaszcza w rozprawach doktorskich. Strukturę pracy przedstawiono w postaci syntetycznego schematu na stronie 17. Jasno określony jest przedmiot pracy (str.7), cele (str.14) i teza (str.15). Czytelnie przedstawione zostały metody i techniki badawcze (str.16). Doktorant jednak zbyt swobodnie potraktował zastosowanie przypisów dolnych, odwołania do literatury i materiałów źródłowych. W wielu miejscach tekstu nie ma odniesień do źródeł (np. informacje na str. 29 od zdania „... Jednym z największych w Europie projektów rewitalizacji miejskich obszarów przemysłowych jest *HafenCity* w Londynie...” do zdania „...Koncepcja tej budowli opiera się na szklanej konstrukcji przypominającej wzburzone fale (il.4)...”; na str. 30 od zdania „...Upowszechnienie zastosowania nowych technologii w budownictwie oraz przemyśle stanowi często podstawę do zamykania zakładów przemysłowych....” do zdania „... Adaptacja budynku i terenu dawnej elektrowni stanowiła element planu rewitalizacji przemysłowej dzielnicy *Bankside* w Londynie (il.6)...”; na str. 31 od zdania „... Genezę przekształceń obiektów przemysłowych na funkcje mieszkaniowe lokalizuje się w Stanach Zjednoczonych i datuje na lata 60. XX wieku...” do zdania „...Udana rewitalizacja obiektu przemysłowego może stać się wizytówką miasta i napędem dla jego dalszego rozwoju – tak to się stało z wiedeńskim *Gasometrem*, czy londyńskim *Tate Modern* (il. 5 i 6)...” i inne). W tekście rozprawy pojawiają się wyjaśniające przypisy dolne, ale nie jest to reguła. Poza tym przypisy te nie są ujednolicone i czasem nie zawierają pełnej informacji bibliograficznej (np. przypis 34, str. 47; przypis 48, str. 59 i inne). Recenzentka zakłada, że wszystkie źródła, z których korzystano znajdują się w bibliografii, ale ponieważ w tekście do wielu z nich nie ma odniesień, trudno to ocenić z pełnym przekonaniem.

Praca napisana jest językiem przystępnym, zrozumiałym także dla laików. Rozprawę czyta się jak dobrą, ciekawą książkę. Konsekwentnie potraktowano wywód naukowy. W opracowaniu pojawiają się literówki (np. str. 27 – jest 70. XXI wieku, a powinno być 70. XX wieku; str. 28 – jest Jane Jacob, a powinno być Jane Jacobs; jest Europy Zachodnie, a powinno być Europy Zachodniej, str. 46 – jest bazuję, a powinno być bazują; str. 60 – jest powierzchni, a powinno

być powierzchnią i in.), błąd w nazwisku autorki pozycji źródłowej (str. 7 – jest K. Zagala-Pęgiel, a powinno być K. Zawada-Pęgiel) oraz błędów stylistycznych (np. str. 38 – przypis 21; str. 40 – 1.2.1.c) i inne) i ortograficznych (np. str. 40 – Zrównoważony napisano przez „rz”). Bardzo cenny jest załączony materiał fotograficzny autorstwa samego Doktoranta. Zdjęcia stanowią doskonałą ilustrację opisanych przykładów. Tylko il.3. *Zrewitalizowane nadbrzeże Tamizy w Londynie* nie bardzo czytelnie pokazuje przedmiotową rewitalizację.

Część tekstu Doktorant zdecydował się umieścić w 73 tabelach, nie podając jednak autorstwa tych tabel. Większość z nich jest zapewne autorstwa samego Doktoranta, jednak i to wymaga określenia. Spośród przedstawionych w rozprawie 198 ilustracji, zdecydowana większość (ale nie wszystkie) to autorskie schematy i autorskie zdjęcia, o czym wspomniano powyżej. Informacja o autorstwie lub źródłach ilustracji znajduje się tylko w spisie ilustracji (str.221-232). Nie znajdujemy niestety tych informacji bezpośrednio pod ilustracjami.

We *Wprowadzeniu* do rozdziału 2 *Studia przypadku wybranych przekształceń obiektów architektury przemysłowej na funkcję mieszkaniową w krajach Unii Europejskiej* (str. 64) oraz we *Wprowadzeniu* do rozdziału 3 *Studia przypadku wybranych przekształceń obiektów architektury przemysłowej na funkcję mieszkaniową w Polsce* (str.128) przedstawiono legendy do oznaczeń, które następnie pojawiają się w tabelach opracowanych dla opisów przypadków. W punktach tabel: *Rodzaj ingerencji przekształcanego obiektu* oraz *Szczegółowe oznaczenia rodzaju ingerencji* zastosowano opis za pomocą symboli np. E, 5, podczas gdy w pozostałych punktach tabel opisy są wręcz bardzo rozbudowane. Zastosowanie symboli literowych i cyfrowych w tych tabelach zamiast pełnych opisów tych punktów, wpływa na ograniczenie czytelności tabel.

Mimo zauważonych uchybień, rozprawa doktorska Pana mgr inż. arch. Mateusza Piegzy pt.: „Przekształcenia obiektów architektury przemysłowej na funkcje mieszkaniowe – tendencje, ograniczenia, rekomendacje” pod względem formalnym spełnia kryteria stawiane przed tego typu opracowaniami naukowymi.

2. Ocena części merytorycznej rozprawy doktorskiej

Oceniana rozprawa doktorska Pana mgr. inż. arch. Mateusza Piegzy pt.: „Przekształcenia obiektów architektury przemysłowej na funkcje mieszkaniowe – tendencje, ograniczenia, rekomendacje” podejmuje, jak zapisano w tytule, problematykę przekształceń obiektów architektury przemysłowej na funkcję mieszkaniową lub mieszaną z dominującą częścią funkcji mieszkaniowej. To bardzo aktualny temat zarówno na poziomie globalnym, europejskim, jak i rodzimym – polskim.

Autor we *Wprowadzeniu* przejrzysto uzasadnia przyczyny podjęcia tematu oraz definiuje cele rozprawy. Cele główne sformułowane są czytelnie, a osiągnięcie ich oparł Doktorant na odpowiedziach na postawione zasadne pytania badawcze. Cele dodatkowe, szczególnie te odnoszące się do *Teorii* budzą wątpliwości. Jako cele dodatkowe wymieniono analizy materiałów źródłowych. Analiza jest działaniem, techniką badawczą, składową metody badawczej, a nie celem samym w sobie. Analizy służą osiągnięciu celu, co zresztą Doktorant sam przedstawił w tabeli 1. *Zestawienie metod, technik oraz narzędzi badawczych...* (str.16). Systemowo i konsekwentnie Doktorant podszedł do wyboru obiektów do case study. Wyboru tego dokonał w czterech logicznie następujących po sobie krokach: krok 1 - *Określenie kryteriów pierwszego wyboru*; krok 2 - *Lista przekształceń obiektów przemysłowych na cele mieszkaniowe*; krok 3 - *Określenie kryteriów drugiego wyboru*; krok 4 - *Lista obiektów zakwalifikowanych do badania*. W opisie Kroku III pierwsze zdanie brzmi: „...Przyjęto założenie, że w każdej grupie geograficznej (A i B) powinien znaleźć się minimum jeden obiekt wpisujący się w poniższy typ:...”. Po analizie opisu kroku IV wydaje się, że zacytowane zdanie powinno brzmieć „...Przyjęto założenie, że w każdej grupie geograficznej (A i B) powinien znaleźć się minimum jeden obiekt wpisujący się w przynajmniej jeden z poniższy typów:...”. Doktorant w punkcie VIII *Wstępu* (str. 25) przedstawia charakterystykę pól badawczych i robi to bardzo świadomie i analitycznie. Tym bardziej dziwi Recenzentkę przedstawienie przez Doktoranta niezwykle ubogiego *Stanu badań* (str. 8-14). Doktorant wskazuje jedynie sześć opracowań anglojęzycznych dotyczących przekształceń obiektów przemysłowych na nowe funkcje (str.8), podczas gdy na świecie i w samej Polsce mamy mnogość opracowań dotyczących tego tematu. Wystarczy wspomnieć: Kuningas H. 2008, *An example of the use of industrial heritage in Estonia, European Heritage Days*, European Commission, Berlaymont; Kucza-Kuczyński K. 2007, *Lofty - architektura techniki czy architektura nastroju?* [w:] Materiały Budowlane nr 5/2007; Bulanda A. 2007, *Stara substancja, nowa funkcja* [w:] Materiały Budowlane nr 5/2007; Szymski A. M., 2006, *O nowe oblicze miasta. Rewitalizacja przemysłowych terenów Międzymorza z przeznaczeniem na nowe centrum miasta w Szczecinie*, [w:] B. M. Walczak (red.), *Rewitalizacja miast przemysłowych – rola dziedzictwa kulturowego*, Łódź, s. 121–132 i wiele innych. Sam Autor pisze, że istnieje wiele opracowań naukowych przekształceń tkanki przemysłowej na funkcje mieszkaniowe (str.8). Gdzież zatem są one w dysertacji wskazane? Owszem, na końcu pracy Doktorant przedstawia *Bibliografię* (str. 235-246), w której znalazło się 89 pozycji literaturowych, 66 źródeł internetowych oraz 34 dokumenty. Jednak w przedstawionym *Stanie badań* o tych pozycjach się nie dowiadujemy. Autor podzielił *Stan badań* na trzy grupy: A, B, C. W grupie A - przedstawił „...pozycje pozwalające na określenie tła oraz umieszczenie tematyki pracy w szerszym kontekście, tj. przekształceń terenów przemysłowych w skali kraju...”; w grupie B - „...pozycje dotyczące przekształceń obiektów przemysłowych na nowe funkcje, w tym

funkcję mieszkaniową w Polsce...”; w grupie C - „...pozycje z literatury zagranicznej, stanowiące uzupełnienie zebranej wiedzy, poszerzające tło przedmiotowych badań...” (str.8). Takie ujęcie stanu badań jest logiczne, jednak w grupie A przedstawiono tylko dwie pozycje i to z roku 1998, w grupie B – cztery pozycje, a w grupie C – jedną pozycję. Opracowanie stanu badań dla przedmiotu badań jest jednym z kluczowych elementów dobrze opracowanej dysertacji. W recenzowanej pracy ta część pozostawia wiele do życzenia.

W Rozdziale 1: *Geneza i ewolucja procesu przekształceń obiektów przemysłowych na funkcje mieszkaniowe, uwarunkowania prawno-organizacyjne i kulturowe*; (str. 27-63) Autor szeroko omawia genezę i ewolucję procesu przekształceń obiektów przemysłowych na inne funkcje, w tym funkcję mieszkaniową na świecie, w Europie oraz w Polsce. Doktorant nakreśla też uwarunkowania formalno-prawne oraz kulturowe dla omawianych zagadnień. Dla obszaru Polski przedstawiono zrealizowane projekty wpisujące się w proces rewitalizacji: z Łodzi (adaptacja fabryki Ludwika Geyera na Centrum Muzeum Włókiennictwa z 1956 r; rewitalizacja kompleksu włókienniczego Izraela Poznańskiego na nowe funkcje, w tym: centrum handlowo – rozrywkowo - kulturalne Manufaktura, Muzeum Sztuki, Muzeum Historii Miasta Łódź, muzeum Fabryki z lat 1999-2009; rewitalizacja kompleksu przędzalni bawełny Karola Scheiblera na kompleks mieszkalny wraz z funkcjami uzupełniającymi z lat 2006-2010; utworzenie centrum kulturalnego OFF Piotrowska w obiektach dawnej przędzalni i tkalni Franciszka Ramischa z 2014 r); z Krakowa (rewitalizacja Placu Bohaterów Getta z 2005r; rewitalizacja terenów wokół dawnej fabryki Schindlera z lat 2007-2010; rewitalizacja i zmiana funkcji ulicy Lipowej z lat 2006-2008; utworzenie Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK oraz Muzeum Pamięci Miejsca na terenie obiektów przynależnych do fabryki Schindlera z lat 2008-2010; adaptacja zabudowań Elektrowni Podgórskiej przy ulicy Nadwiślańskiej na nową siedzibę Muzeum Tadeusza Kantora oraz Ośrodka Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora CRICOTECA z lat 2012-2014; przekształcenie obiektów przemysłowych na nowe funkcje, np. Lofty w Młynie z lat 2009-2011); z Warszawy (budowa zielonego dachu Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego z 2002 r; budowa Centrum Nauki Kopernik z 2010 r; rewitalizacja budynku Elektrowni Powiśle na zespół usługowy; rewitalizacja terenów dawnej fabryki czekolady Fuchsa – budowa zespołu mieszkaniowo-usługowego Hortus z 2009r; rewitalizacja lewobrzeżnego bulwaru Wisły na odcinku przynależnym do obszaru Powiśla z lat 2009-2011); ze Śląska (budowle ze Szlaku Zabytków Techniki województwa Śląskiego z Cieszyna, Częstochowy, Katowic, Rybnika, Gliwic, Tychów). Doktorant wykazał, że rewitalizacje terenów i obiektów przemysłowych na nowe funkcje często stanowią składową szerszego procesu rewitalizacyjnego obejmującego np. dzielnicę, czy rejon. Następnie, kontynuując rozważania dotyczące genezy i ewolucji procesu przekształceń terenów postindustrialnych w Polsce, Autor nakreśla kwestię przekształcania obiektów przemysłowych na funkcję mieszkaniową (Łódź, Poznań, Zielona Góra, Kraków,

Warszawa). Podrozdział 1.2.(str.40) poświęcony został uwarunkowaniom formalno-prawnym procesu przekształceń obiektów przemysłowych na funkcje mieszkaniowe. Podrozdział 1.3. (str.49) przedstawia uwarunkowania kulturowe procesu przekształceń obiektów przemysłowych na funkcje mieszkaniowe. Rozdział I zakończony jest *Podsumowaniem* (str. 63). Taka struktura decyduje o tym, że rozdział zbudowany jest logicznie. Doktorant logicznie wyprowadza wywód od ogółu do szczegółu. Przedstawione zostały dobre i odpowiadające tematowi przykłady. Niestety i w tym rozdziale Doktorant często pomija wskazanie w tekście źródeł zawartych tu informacji.

W Rozdziale 2., bardzo interesującym pod względem analitycznym, *Studia przypadku wybranych przekształceń obiektów architektury przemysłowej na funkcję mieszkaniową w krajach Unii Europejskiej* (str. 64-127); we *Wprowadzeniu* (str. 64) Autor zaprezentował osiem obiektów przemysłowych przekształconych na funkcje mieszkaniową lub dominującą mieszkaniową w wybranych krajach Unii Europejskiej. Do badań Autor zakwalifikował następujące obiekty: Stadregal w Ulm (Niemcy); Zuckerwarenfabrik w Berlinie (Niemcy); Postlofts w Norymberdze – nie w Norymbergii jak napisał Autor (str. 64) (Niemcy); Gasometr w Wiedniu (Austria); Cheese Warehouse w Goudzie (Holandia); Le Conteriew na Murano (Włochy); Prato Lofts w Prato (Włochy); UV House w Busto Arsizio (Włochy). Kryteria doboru przykładów były szczegółowo omówione we *Wstępie – VII. Wybór obiektów do badań case study* (str. 18). Obiekty poddano analizom, a ich wyniki ujęto w opracowanych przez Doktoranta tabelach. Wszystkie przykłady zostały przejrzysto opracowane według ujednoczonego schematu. Zawsze na początku opisu przykładu pojawia się tabela z informacjami ogólnymi: nazwa obiektu; lokalizacja; Autor projektu przekształcenia; czas realizacji; powierzchnia działki; powierzchnia zabudowy; powierzchnia użytkowa, liczba mieszkań. Pod tabelą znajduje się zdjęcie prezentujące obiekt. Następnie opisywany jest kontekst geograficzno-historyczny oraz przedstawiona jest konturowa mapka z zaznaczoną lokalizacją. Po mapce Doktorant prezentuje dwa coraz dokładniejsze plany przedstawiające lokalizację obiektu - w kontekście dzielnicy oraz w kontekście najbliższego otoczenia. Na pochwałę zasługuje jednakowe graficznie i merytorycznie opracowanie tych rysunków przez Autora. Potem pojawia się tabela z danymi dotyczącymi architektury obiektu. W tabeli znajdują się: opis architektury budynku w stanie pierwotnym; opis architektury budynku po przekształceniu; rodzaj ingerencji przekształcanego obiektu; szczegółowe oznaczenia rodzaju ingerencji. Następna tabela z opisem funkcji obiektu zawiera opisy: pierwotnej funkcji obiektu; funkcji obiektu po przekształceniu; funkcji dominującej; funkcji dodatkowych. Ostatnia tabela przedstawia dostępność obiektu. Znajdują się w niej następujące punkty: różnorodność oferty mieszkaniowej; dostępność ekonomiczna; dostępność dla osób z niepełnosprawnością ruchową; dostępność dla seniorów; rozwiązania sprzyjające budowaniu i pielęgnowaniu relacji społecznych; dostępność dla osób, które nie zamieszkują obiektu (w

oryginale ten punkt brzmi: „...dostępność dla osób niezamieszkałych obiekt...” co jest nieprawidłowym gramatycznie sformułowaniem). Potem Autor prezentuje rzut wybranej kondygnacji obiektu oraz rzut/rzuty wybranego mieszkania/mieszkań. Na końcu każdego opisu przypadku zamieszczone są jeszcze dodatkowe zdjęcia. Rozdział opracowany jest bardzo przejrzysto. Szkoda, że nie został zakończony podsumowaniem. W tym rozdziale również pojawiają się informacje, których źródeł nie przedstawiono w tekście rozdziału.

Rozdział 3 *Studia przypadku wybranych przekształceń obiektów architektury przemysłowej na funkcję mieszkaniową w Polsce* (str.128-201) jest analogiczny do Rozdziału 2, tylko poświęcony przykładom polskim. We *Wprowadzeniu* (str. 128) Autor zaprezentował osiem obiektów przemysłowych przekształconych na funkcje mieszkaniową lub dominującą mieszkaniową w Polsce. Do badań Autor zakwalifikował następujące obiekty: Stara Kotłownia w Gliwicach, Bolko Loft w Bytomiu, Spichlerz w Gliwicach, Lofty Platinum we Wrocławiu, Tkalnia 14 w Zielonej Górze, Lofty w Młynie w Krakowie, Lofty de Girarda w Żyrardowie, Lofty na Pompach w Lesznie. Kryteria doboru przykładów były szczegółowo omówione we *Wstępie – VII. Wybór obiektów do badań case study* (str. 18). W przypisie 71 (str. 128) pisze Autor „... W trakcie gromadzenia informacji źródłowych nie było możliwe dotarcie do wszystkich potrzebnych danych. Architekci nie wyrażali zgody na publikowanie części informacji...”. W tekście rozdziału nie napisano jednak z jakich i czyich źródeł korzystano przy gromadzeniu tych danych. Rozdział 3 zbudowano na takiej samej zasadzie jak Rozdział 2. Zgodnie z tą zasadą na początku opisu przykładu znajduje się tabela z informacjami ogólnymi: nazwa obiektu; lokalizacja; Autor projektu przekształcenia; czas realizacji; powierzchnia działki; powierzchnia zabudowy; powierzchnia użytkowa, liczba mieszkań. Następnie pojawia się zdjęcie prezentujące obiekt, opisywany jest kontekst geograficzno-historyczny oraz prezentowana konturowa mapka z zaznaczoną lokalizacją i plany przedstawiające lokalizację obiektu - w kontekście dzielnicy oraz w kontekście najbliższego otoczenia. W tabeli dotyczącej architektury obiektu znajdują się: opis architektury budynku w stanie pierwotnym; opis architektury budynku po przekształceniu; rodzaj ingerencji przekształcanego obiektu; szczegółowe oznaczenia rodzaju ingerencji. Tabela z opisem funkcji obiektu zawiera opisy: pierwotnej funkcji obiektu; funkcji obiektu po przekształceniu; funkcji dominującej; funkcji dodatkowych, a w tabeli przedstawiającej dostępność obiektu znajdują się punkty: różnorodność oferty mieszkaniowej; dostępność ekonomiczna; dostępność dla osób z niepełnosprawnością ruchową; dostępność dla seniorów; rozwiązania sprzyjające budowaniu i pielęgnowaniu relacji społecznych; dostępność dla osób, które nie zamieszkują obiektu (w oryginale ten punkt brzmi, podobnie jak w Rozdziale 2: „...dostępność dla osób niezamieszkałych obiekt...” co jest nieprawidłowym gramatycznie sformułowaniem). Na zakończenie Autor prezentuje rzut wybranej kondygnacji obiektu oraz

rzut/rzuty wybranego mieszkania/mieszkań oraz dodatkowe zdjęcia obiektu. Ten rozdział również opracowano bardzo przejrzysto, ale i w tym wypadku wskazane byłoby zakończyć go podsumowaniem. W tym rozdziale również pojawiają się informacje, których źródeł nie przedstawiono w tekście rozdziału.

Ostatnią merytoryczną część pracy stanowi Posumowanie (str.202). Składowe tej części to: I. *Wyniki badań* (str.202); II. *Weryfikacja założonych celów i tezy pracy* (str.207); III. *Wnioski – tendencje, ograniczenia, rekomendacje* (str.210). Według Recenzentki korzystniejsze dla struktury pracy i wyводу naukowego byłoby zamieszczenie wyników badania, które Autor przedstawia wraz z rozbudowaną tabelą (str.205) i dyskusji naukowej dotyczącej tych wyników w rozdziale poprzedzającym całościowe podsumowanie pracy. Punkt zawierający dyskusję w ogóle się w dysertacji nie pojawia. Treść rozdziału III. *Wnioski – tendencje, ograniczenia, rekomendacje* (str.210), bardziej odpowiada właśnie formule dyskusji naukowej niż wnioskowi. Wnioski z całości badań powinny być ujęte bardziej syntetycznie. W rozdziale II *Weryfikacja założonych celów i tezy pracy* (str.207) Doktorant odnosi się do zasadności postawionych celów i tezy pracy. Uznaje, iż cele zostały właściwie postawione, a teza udowodniona. Recenzentka, uznaje zasadność celów głównych. Jednak, jak już zostało powiedziane w części niniejszej recenzji dotyczącej oceny merytorycznej *Wprowadzenia*, Recenzentka poddaje w wątpliwość sformułowania celów dodatkowych, szczególnie tych odnoszących się do *Teorii*. Jako cele dodatkowe wymieniono bowiem analizy materiałów źródłowych, podczas gdy analiza jest działaniem służącym osiągnięciu celu, techniką badawczą, składową metody badawczej, a nie celem samym w sobie. W podrozdziale II.2. *Weryfikacja założeń tezy* (str. 208), Doktorant formułuje uzasadnienie słuszności drugiej części tezy, rozbijając je na składowe dotyczące lokalizacji założeń; skali obiektów; wpisania procesu przekształceń obiektu w szerszy kontekst; modelu realizacji inwestycji. Doktorant pisze (str. 209) „...Dwa z trzech obiektów uznanych za dostępne cenowo wpisano przez gminę w program mieszkaniowy czy rewitalizacyjny. Dane zestawione powyżej wskazują na zależność pomiędzy wpisaniem obiektu w szerszy kontekst a dostępnością cenową mieszkań...” Wyciągnięcie takiego wniosku na podstawie obserwacji opisanych jedynie „...dwóch z trzech obiektów...” nie wydaje się uprawnione. Wyciąganie ogólnych wniosków z przeprowadzonych badań musi być należycie uzasadnione.

Pomimo wyszczególnionych uwag, ogólna ocena merytoryczna rozprawy doktorskiej Pana mgr. inż. arch. Mateusza Piegzy pt.: „Przekształcenia obiektów architektury przemysłowej na funkcje mieszkaniowe – tendencje, ograniczenia, rekomendacje” jest pozytywna.

3. Podsumowanie

Dysertacja doktorska Pana mgr. inż. arch. Mateusza Piegzy pt.: „Przekształcenia obiektów architektury poprzemysłowej na funkcje mieszkaniowe – tendencje, ograniczenia, rekomendacje” jest dobrym opracowaniem naukowym, wykonanym w oparciu o prawidłowo dobrane metody badawcze. Określone we *Wprowadzeniu* główne cele badawcze zostały zrealizowane, a teza udowodniona. Lektura dysertacji dostarcza wiele informacji na temat historii, idei, a także współczesnych, zmieniających się zasad i trendów w zakresie przekształceń obiektów poprzemysłowych na cele mieszkalne i nie tylko mieszkalne. W tym zakresie dysertacja doktorska Pana mgr. inż. arch. Mateusza Piegzy poszerza zasób wiedzy w dyscyplinie architektura i urbanistyka w Polsce, przyczyniając się do jej rozwoju. Poza tym praca napisana jest bardzo ładnym językiem - zrozumiałym, poprawnym (parę błędów gramatycznych pojawiło się przypuszczalnie przez nieuwagę) i sprawiającym, że czyta się ją jak ciekawą książkę.

Poziom edytorski i merytoryczny rozprawy Recenzentka ocenia jako dobry, nie odbiegający od standardów. Poziom merytoryczny zasługiwałby na wyższą ocenę gdyby nie uchybienia związane z opracowaniem aktualnego stanu badań oraz z niekonsekwentnym i dość swobodnym potraktowaniem odniesień do źródeł w tekście rozprawy. Na wysoką ocenę zasługuje natomiast czytelna struktura pracy, ujednoczenie opracowań materiału ilustracyjnego oraz tabel i bogaty materiał fotograficzny. Niedosyt budzi brak wskazania w tekście źródeł lub autorstwa tych tabel oraz ilustracji i zdjęć.

4. Konkluzja

Doktorant opanował warsztat naukowy i wykazał się dużą ogólną wiedzą teoretyczną w dyscyplinie naukowej *architektura i urbanistyka*. Doktorant systematyzując zagadnienia wynikające z przedmiotu badań wpisał się w niezwykle aktualny nurt tematyki badawczej, poszerzając zakres wiedzy w dyscyplinie naukowej *architektura i urbanistyka*. Przeprowadzony w pracy doktorskiej wywód pozwolił zrealizować przyjęte główne cele badawcze oraz udowodnić postawioną tezę.

Recenzentka stwierdza niniejszym spełnienie przez Pana mgr. inż.arch. Mateusza Piegzę w rozprawie doktorskiej pt. „Przekształcenia obiektów architektury poprzemysłowej na funkcje mieszkaniowe – tendencje, ograniczenia, rekomendacje” merytorycznych kryteriów i wymogów wynikających z art. 187 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r., (Dz. U. z 2023 r. poz. 742) z późniejszymi uzupeł-

nieniami. Tym samym Recenzentka wnosi do Przewodniczącego Rady Dyscypliny Architektura i Urbanistyka w Politechnice Śląskiej o kontynuację procedury, przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie Pana mgr. inż. arch. Mateusza Piegzę do publicznej obrony.

Prof. dr hab.inż.arch. Magdalena Jagiełło-Kowalczyk

Kraków, 19.02.2024